

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

501

Vragen van de leden **Maij** en **Van Laar** (beiden PvdA) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *Europees ontwikkelingsgeld naar Wit-Russische dictator* (ingezonden 23 oktober 2013).

Antwoord van Minister **Timmermans** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 13 november 2013)

Vraag 1

Kent u het ANP bericht «Hulpgeld EU naar Wit-Russische dictator» d.d. 20 oktober 2013?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Uit welk EuropeAid programma zijn de fondsen afkomstig, welke doelstellingen kent dit programma en om hoeveel geld gaat het precies?

Antwoord 2

De EU verleent beperkt steun aan Wit-Rusland: een volwaardig partnerschap met het regime van president Loekasjenko is uitgesloten. De bilaterale Europese steun aan Wit-Rusland richt zich juist op de ondersteuning van de bevolking (modernisering economie) en van democratiseringsprocessen (goed bestuur en *people to people* contacten). Daarnaast neemt Wit-Rusland deel aan een aantal regionale programma's die openstaan voor de nabuurschapslanden van het Oostelijk Partnerschap (OP). Het project waar het ANP-bericht naar verwijst, valt onder het regionale programma «geïntegreerd grensbeheer». Dit programma wordt gefinancierd uit het nabuurschapsinstrument van de Unie en staat open voor de zes OP-landen. In totaal is voor dit programma 44 mln. euro gereserveerd. In 2012 werd in Wit-Rusland 2 mln. euro uitgegeven vanuit dit regionale programma. De algemene doelstelling is het verkeer van personen en goederen tussen de OP-landen te faciliteren en tegelijkertijd veilige grenzen te handhaven door samenwerking binnen en tussen de OP-landen en met EU-lidstaten te bevorderen. Het versterken van de westgrens van Wit-Rusland om mensenhandel, drugsmokkel en overige criminele activiteiten tegen te gaan is een doelstelling waarmee nadrukkelijk een Europees belang is gediend.

Vraag 3

Klopt het dat Europese hulpfondsen besteed zijn aan de training van en materieel voor de politie in Wit-Rusland en klopt het dat het ondemocratische regime deze kennis en dit materieel inzet om tegenstanders die willen vluchten, op te sluiten in plaats van mensenhandel en drugsmokkel te bestrijden?

Antwoord 3

Het geld dat de EU in Wit-Rusland heeft besteed in het kader van geïntegreerd grensbeheer is ten goede gekomen aan patrouilleboten, jeeps en nachtkijkers. Daarnaast werden trainingen verzorgd ten behoeve van de douaneautoriteiten en grensbewakers. De Wit-Russische politie is niet ondersteund. Het gebeurt inderdaad regelmatig dat activisten en vertegenwoordigers van de Wit-Russische oppositie aan de grens door de politie worden aangehouden voor additionele controles, dat hen de doorgang wordt geweigerd en dat ze worden geïntimideerd. Deze praktijken zijn zorgelijk, maar als zodanig niet terug te voeren op de steun die de EU levert.

Vraag 4

Deelt u de mening dat Europese ontwikkelingsgelden ten goede moeten komen aan de allerarmsten en niet als gevolg mogen hebben dat tegenstanders van ondemocratische regimes hinder ondervinden?

Antwoord 4

De steun die de EU aan de nabuurschapslanden verleent, is grotendeels afkomstig uit het nabuurschapsinstrument. Het gaat hier niet om de allerarmste landen, en armoedebestrijding is dan ook niet het hoofddoel van deze steun. Het nabuurschapsbeleid van de Unie is erop gericht stabiliteit en welvaart aan haar buitengrenzen tot stand te helpen brengen, door economische ontwikkeling te helpen bevorderen en een democratische samenleving die functioneert volgens de regels van de rechtsstaat van de grond te helpen tillen.

Vanzelfsprekend mogen tegenstanders van ondemocratische regimes geen directe hinder ondervinden van Europese steun. Het versterken van grensbewaking *an sich* veroorzaakt deze hinder niet: dat zijn de Wit-Russische autoriteiten en de wijze waarop zij met hun oppositie omgaan. Hierop wordt Wit-Rusland ook aangesproken door de EU, onder andere in het kader van het Oostelijk Partnerschap.

Vraag 5

Deelt u de mening dat EuropeAid en de Europese Commissie alles in het werk moeten stellen om er voor te zorgen dat Europese ontwikkelingsgelden nooit kunnen worden gebruikt door ondemocratische regimes om zichzelf in het zadel te houden?

Antwoord 5

Ja.

Vraag 6

Bent u bereid om EuropeAid en de Europese Commissie op dit bericht aan te spreken, om uitleg te vragen en zo nodig er bij hen op aan te dringen passende actie te ondernemen om te voorkomen dat het ondemocratische regime van Wit-Rusland Europees ontwikkelingsgeld kan inzetten om haar tegenstanders te onderdrukken en hun bewegingsvrijheid te dwarsbomen? Zo ja, op welke wijze en wanneer? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

De inhoud van het bericht is door de Nederlandse ambassade in Warschau met de EU delegatie in Minsk gedeeld. De EU heeft hierop laten weten dat de verleende steun in het kader van grensbewaking niet in verband kan worden gebracht met de wijze waarop de Wit-Russische autoriteiten tegenstanders van het regime behandelen.